
**Uyğunluğun qiymətləndirilməsi
Lüğət və ümumi prinsiplər**

**Conformity assessment
Vocabulary and general principles**

Bu standart Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutunun icazəsi olmadan tam və ya hissə-hissə yenidən çap oluna, çoxaldıla və yayıla bilməz

Elçin İsaqzadə küç., 7-ci köndələn
Qaynar xətt: +994125149308
Email: office@azstand.gov.az

MÜQƏDDİMƏ

1. “Uyğunluğun qiymətləndirilməsi” standartlaşdırma üzrə Texniki Komitə (AZSTAND/TK-08) tərəfindən **işlənib hazırlanıb və təqdim edilib**.
2. “Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutunun” Publik Hüququ Şəxsin “_____”
_____ 2022-ci il tarixli _____ Qərarı ilə **təsdiq edilmişdir**.
3. Bu standart Beynəlxalq Standart ISO 17000 nəşr 2.0 (2020-05) ilə eynidir (İDT).
This standart is identical (İDT) to the International Standard ISO 17000, edition 2.0 (2020-05).
4. AZS ISO 17000:2012 dövlət standartının əvəzinə
5. Dövlət standartında müəyyən edilən tələblərin beynəlxalq standartlara, norma, qayda və tövsiyələrə və digər dövlətlərin müvafiq mütərəqqi milli standartlarına, elm, texnika və texnologiyanın müasir nailiyyətlərinə əsaslanmasını müəyyən etmək məqsədilə ildə bir dəfədir.

MÜNDƏRİCAT

ÖN SÖZ

Beynəlxalq Standartlaşdırma Təşkilatı (ISO) və Beynəlxalq Elektrotexnika Komissiyası (IEC) beynəlxalq standartlaşdırma üçün ixtisaslaşdırılmış sistem təşkil edir. ISO-nun və ya IEC-in üzvləri olan milli qurumlar texniki fəaliyyətin xüsusi sahələri ilə məşğul olmaq üçün, müvafiq təşkilat tərəfindən yaradılmış texniki komitələr vasitəsilə beynəlxalq standartların hazırlanması prosesində iştirak edir. ISO-nun və IEC-in texniki komitələri qarşılıqlı maraq doğuran sahələrdə əməkdaşlıq edirlər. Bu işdə ISO və IEC ilə qarşılıqlı əlaqədə olan beynəlxalq təşkilatlar, həmçinin hökumət və qeyri-hökumət təşkilatları da iştirak edir.

Bu sənədi hazırlamaq üçün istifadə olunan və onun sonrakı saxlanması üçün nəzərdə tutulan prosedurlar ISO/IEC Direktivlərinin 1-ci hissəsində təsvir edilir. Xüsusən, müxtəlif növ sənədlər üçün tələb olunan fərqli təsdiq meyarları qeyd edilməlidir. Bu sənəd ISO/IEC Direktivlərinin 2-ci hissəsinin redaksiya qaydalarına uyğun olaraq tərtib olunub (bax: www.iso.org/directives).

Bu sənədin bəzi elementlərinin patent hüquqlarının predmeti ola biləcəyi ehtimalına diqqət yetirilir. ISO və IEC bu cür patent hüquqlarının hər hansı birinin və ya hamısının müəyyən edilməsinə görə məsuliyyət daşımır. Sənədin hazırlanması zamanı müəyyən edilmiş hər hansı patent hüquqlarının təfərrüatları "Giriş" bölməsində və/yaxud ISO-nun daxil olmuş patent bəyannamələrinin siyahısında (bax: www.iso.org/patents) və ya IEC -in daxil olmuş patent bəyannamələrinin siyahısında (bax: [http:// patents.iec.ch](http://patents.iec.ch)) təqdim olunur.

Bu sənəddə istifadə edilən hər hansı ticarət adı istifadəçilərin rahatlığı üçün verilən informasiyadır və onun dəstəkləndiyini ehtiva etmir.

Standartların könüllü xarakter daşması, uyğunluğun qiymətləndirilməsi ilə bağlı ISO-nun xüsusi termin və təriflərinin mənasına dair izahat, o cümlədən Ümumdünya Ticarət Təşkilatının (ÜTT) Ticarətə Texniki Maneələr Sazişində əksini tapan prinsiplərə ISO-nun sadıqlıyı haqqında məlumat üçün aşağıdakı keçidə daxil ola bilərsiniz: www.iso.org/iso/foreword.html.

Bu sənəd ISO-nun Uyğunluğun Qiymətləndirilməsi Komitəsi (CASCO) tərəfindən hazırlanıb.

Texniki baxımdan yenidən baxılmış bu sənədin 2-ci nəşri 1-ci nəşri (ISO/IEC 17000:2004) ləğv edir və əvəzləyir.

Əvvəlki nəşrlə müqayisədə edilmiş əsas dəyişikliklər aşağıdakılardır:

- yeni terminlərin əlavə edilməsi: "uyğunluğu qiymətləndirilən obyekt" (bax:4.2), "sahib" (bax: 4.13), "qərəzsizlik" (bax: 5.3), "müstəqillik" (bax:5.4), "validasiya" (bax: 6.5), "verifikasiya" (bax: 6.6), "qərar" (bax: 7.2), "müddətin başa çatması" (bax: 8.4) və "bərpa" (bax: 8.5);

- uyğunluğun qiymətləndirilməsi sisteminin konsepsiyasında dəyişiklik;

- "məhsul" termininin tərifinin sənədin əsas hissəsindən silinməsi və Əlavə B-yə daxil edilməsi;

- Əlavə A -ya redaktə xarakterli düzəlişlər - 4 -9-cu bəndlərdəki termin və təriflərdə dəyişikliklərlə məhdudlaşır;

- Əlavə B-nin genişləndirilməsi.

Bu sənədlə bağlı hər hansı rəy və ya suallar istifadəçinin milli standartlaşdırma orqanına yönəldilməlidir. Bu orqanların tam siyahısına www.iso.org/members.html ünvanından baxa bilərsiniz.

ISO/IEC 17000:2020 standartının bu düzəliş edilmiş versiyasında qiymət göstəricisinə düzəliş edilir. Texniki məzmun dəyişməz qalır.

GİRİŞ

ISO-nun Uyğunluğun Qiymətləndirilməsi Komitəsi (CASCO) uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində sınaq, təftiş və müxtəlif növlərdə sertifikatlaşdırma kimi fəaliyyətlərlə bağlı beynəlxalq standartlar hazırlayır. Uzun illər, ISO/IEC-in 2 sayılı Təlimatına az sayda termin və təriflərdən ibarət uyğunluğun qiymətləndirilməsi üzrə əsas lüğət daxil olmuşdur. Bu lüğət ilk dəfə ənənəvi istehsal məhsulları üçün standartlar əsasında məhsulların sertifikatlaşdırılması haqqında məlumatlandırmanı və onun başa düşülməsini asanlaşdırmaq məqsədilə tərtib edilmişdir.

2000-ci ildə CASCO, uyğunluğun qiymətləndirilməsi üzrə terminologiyayı ISO/IEC-in 2 sayılı Təlimatından çıxarmağa və əvəzində, uyğunluğun qiymətləndirilməsi üzrə planlaşdırılan beynəlxalq standartlar çərçivəsində və müvafiq sənədlərin hazırlanması və ya yenidən baxılması zamanı hazır şəkildə tətbiq oluna bilən müstəqil lüğət təqdim etməyə qərar verdi. Bu sənədin birinci nəşri 2004-cü ildə daha konkret anlayışların adekvat şəkildə müəyyən edilə və ən uyğun terminlərlə ifadə edilə bildiyi ardıcıl çərçivə kimi nəşr edilib.

Akkreditasiya, şəxslərin sertifikatlaşdırılması və uyğunluq nişanlarından istifadə kimi xüsusi fəaliyyətlərə xas olan əlavə anlayışlar bu sənədə daxil edilməyib, lakin həmin fəaliyyətlərlə bağlı beynəlxalq standartlarda təqdim olunur.

Ticarət və tənzimləmə ilə bağlı termin və təriflər 9-cu bənddə təqdim edilir. Bunlar, tək cə uyğunluğun qiymətləndirilməsi ilə məşğul olan icma daxilində istifadəni standartlaşdırmaq üçün deyil, həmçinin tənzimləyici və beynəlxalq saziş çərçivələri daxilində ticarətin asanlaşdırılması ilə əlaqəli siyasətlərin tətibatçılarına kömək etmək üçün nəzərdə tutulub.

Bu sənəddə, xüsusən 6-cı və 7-ci bəndlərdə təqdim olunan termin və təriflər 2001-ci ilin noyabr ayında CASCO tərəfindən qəbul edilən funksional yanaşmanı əks etdirir.

Tərfi verilmiş anlayışların, onların qruplaşdırılmasının və əlaqələrinin daha yaxşı başa düşülməsini təmin etmək üçün Əlavə A-da məlumatlandırma məqsədilə funksional yanaşmanın təsviri verilib.

Bu sənədə daxil edilən terminlər tərfi vacib hesab edilən anlayışlarla əlaqəlidir. Uyğunluğun qiymətləndirilməsi ilə bağlı ümumi ifadələrin kifayət etdiyi anlayışları ifadə etmək üçün istifadə edilən ümumi terminlər bu sənədə daxil edilməyib. Uyğunluğun qiymətləndirilməsi üzrə bütün beynəlxalq standartlarda çox rast gəlinməyən və konkret tətbiq sahəsinə aid tərifləri olan terminlər bu sənədə daxil edilməyib, lakin konkret müvafiq standartda daxil edilib.

Digər sənədlərdə müəyyən edilmiş müvafiq terminlər Əlavə B-də təqdim edilir:

- uyğunluğun qiymətləndirilməsi üzrə digər standartlarda müəyyən edildiyi kimi, uyğunluğun qiymətləndirilməsinin spesifik aspektlərinə tətbiq edilə bilən terminlər;
- tərifləri uyğunluğun qiymətləndirilməsi üzrə standartlar xaricində dərc olunan, ümumən uyğunluğun qiymətləndirilməsi kontekstlərində tətbiq oluna bilən terminlər.

1 TƏTBİQ SAHƏSİ

Bu sənəddə uyğunluğun qiymətləndirilməsi (o cümlədən uyğunluğu qiymətləndirən qurumların akkreditasiyası) və ticarəti asanlaşdırmaq məqsədilə uyğunluğun qiymətləndirilməsinin istifadəsilə bağlı ümumi terminləri və tərifləri müəyyən edir.

Uyğunluğun qiymətləndirilməsinin ümumi prinsipləri və uyğunluğun qiymətləndirilməsinə funksional yanaşmanın təsviri Əlavə A-da təqdim edilir.

Uyğunluğun qiymətləndirilməsi digər sahələrlə, məsələn idarəetmə sistemləri, metrologiya, standartlaşdırma və statistika ilə qarşılıqlı əlaqəlidir. Uyğunluğun qiymətləndirilməsinin hədləri bu sənəddə müəyyən edilməyib.

2 NORMATİV İSTİNADLAR

Bu sənəddə hər hansı bir normativ istinad yoxdur.

3 TERMİNLƏR VƏ TƏRİFLƏR

ISO və IEC, standartlaşdırmada istifadə üçün terminoloji məlumat bazalarını aşağıdakı veb-ünvanlarda saxlayır:

- ISO-nun Onlayn axtarış platforması: <https://www.iso.org/obp>
- IEC Elektropediya: <http://www.electropedia.org/>

4 UYĞUNLUĞUN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ İLƏ ƏLAQƏLİ ÜMUMİ TERMİNLƏR

4.1 uyğunluğun qiymətləndirilməsi

müəyyən edilmiş tələblərin (5.1) yerinə yetirildiyinin nümayiş olunması

*Tərifə dair qeyd 1: Əlavə A-da göstərilən funksional yanaşmada təsvir edildiyi kimi, uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosesinin nəticəsi mənfi ola, yeni müəyyən edilmiş tələblərin yerinə yetirilmədiyini nümayiş **etdile** bilər.*

Tərifə dair qeyd 2: Uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosesinə bu sənədin başqa hissəsində müəyyən edilən sınaq (6.2), təftiş (6.3), validasiya (6.5), verifikasiya (6.6), sertifikatlaşdırma (7.6) və akkreditasiya (7.7) kimi, lakin bunlarla məhdudlaşmayan fəaliyyətlər daxildir.

Tərifə dair qeyd 3: Uyğunluğun qiymətləndirilməsi Əlavə A-da funksiyalar ardıcılığı kimi izah edilir. Bu funksiyalardan hər hansı birinə töhfə verən fəaliyyətlər uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətləri kimi təsvir edilə bilər.

Tərifə dair qeyd 4: Bu sənəddə "uyğunluq" anlayışının tərfi verilməyib. "Uyğunluğun qiymətləndirilməsi" terminin tərfində "uyğunluq" anlayışı ifadə edilmir. Bu sənəddə əmələtmə anlayışına toxunulmur.

4.2 uyğunluğu qiymətləndirilən obyekt

obyekt

müəyyən edilmiş tələblərin (5.1) şamil olduğu predmet

NÜMUNƏ Məhsul, proses, xidmət, sistem, qurğu, layihə, məlumat, dizayn, material, iddia, şəxs, orqan və ya təşkilat və ya onların birləşməsi.

Tərifə dair qeyd 1: *Bu sənəddə "orqan" terminindən uyğunluğu qiymətləndirən orqanlara (4.6) və akkreditasiya orqanlarına (4.7) istinad etmək üçün istifadə olunur. "Təşkilat" termini isə ümumi mənada istifadə olunur və bura kontekstə uyğun olaraq orqanlar daxil ola bilər. "Təşkilat" termininin ISO/IEC-in 2 sayılı Təlimatında üzvlüyə əsaslanan orqan kimi təqdim edilən daha konkret tərfi uyğunluğun qiymətləndirilməsi (4.1) sahəsinə tətbiq edilmir.*

4.3 birinci tərəfin uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti

uyğunluğun qiymətləndirilməsini təmin edən və ya uyğunluğu qiymətləndirilən obyekt (4.2) kimi çıxış edən şəxs və ya təşkilat tərəfindən həyata keçirilən uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti

Tərifə dair qeyd 1: *Müəyyən bir obyektə münasibətdə uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətini səciyyələndirmək üçün istifadə edilən birinci, ikinci və üçüncü tərəf kimi təsviredici ifadələr müqavilənin müvafiq tərəflərinin hüquqi identifikasiyası ilə qarışdırılmamalıdır.*

NÜMUNƏ. Təchizatçılar, tərtibatçılar və ya obyekt sahibləri, obyektin investorları, reklamçıları və ya təmsilçiləri tərəfindən həyata keçirilən fəaliyyətlər.

Tərifə dair qeyd 2: *Fəaliyyət, uyğunluğun qiymətləndirilməsini təmin edən və ya uyğunluğu qiymətləndirilən obyekt kimi çıxış edən şəxsin və ya təşkilatın adından çıxış edən və onun tərəfindən idarə edilən xarici orqan tərəfindən həyata keçirilərsə, həmin fəaliyyət yenə də birinci tərəfin uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti (məsələn, təşkilata daxil olmayan bir məsləhətçi tərəfindən keçirilən daxili auditlər) adlanır.*

4.4 ikinci tərəfin uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti

uyğunluğu qiymətləndirilən obyektə (4.2) istifadəçi kimi marağı olan bir şəxs və ya təşkilat tərəfindən həyata keçirilən uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti

Tərifə dair qeyd 1: *Müəyyən bir obyektə münasibətdə uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətini səciyyələndirmək üçün istifadə edilən birinci, ikinci və üçüncü tərəf kimi təsviredici ifadələr müqavilənin müvafiq tərəflərinin hüquqi identifikasiyası ilə qarışdırılmamalıdır.*

NÜMUNƏ. İkinci tərəfin uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətlərini həyata keçirən şəxslərə və ya təşkilatlara, məsələn, məhsulların alıcıları və ya istifadəçiləri, yaxud təchizatçının idarəetmə sistemində arxalanmaq istəyən potensial müştərilər və ya bu maraqları təmsil edən təşkilatlar daxildir. İstifadəçi maraqlarını təmsil edən təşkilatlara nümunə kimi istehlakçı hüquqlarının müdafiəsi təşkilatları, istehlakçıların və dövlət maraqlarının müdafiəsi üçün məhsul və xidmətləri tənzimləyən qanunvericiliyi həyata keçirən tənzimləyici orqanlar, mərkəzləşdirilmiş dövlət satınalma təşkilatları və özəl sektorun satınalma agentlərini göstərmək olar.

Tərifə dair qeyd 2: *Fəaliyyət istifadəçi marağına sahib bir şəxsin və ya təşkilatın adından çıxış edən və onun tərəfindən idarə edilən xarici orqan tərəfindən həyata keçirilərsə, həmin fəaliyyət yenə də ikinci tərəfin uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti (məsələn, xarici orqan tərəfindən alıcının adından təchizat zənciri üzrə keçirilən auditlər) adlanır.*

4.5 üçüncü tərəfin uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti

uyğunluğu qiymətləndirilən obyektin (4.2) təminatçısından müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərən və obyektə heç bir istifadəçi marağı olmayan bir şəxs və ya təşkilat tərəfindən həyata keçirilən uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti

Tərifə dair qeyd 1: Müəyyən bir obyektə münasibətdə uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətini səciyyələndirmək üçün istifadə edilən birinci, ikinci və üçüncü tərəf kimi təsviredici ifadələr müqavilənin müvafiq tərəflərinin hüquqi identifikasiyası ilə qarışdırılmamalıdır.

4.6 uyğunluğu qiymətləndirən orqan

akkreditasiya (7.7) istisna olmaqla, uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətlərini həyata keçirən orqan

4.7 akkreditasiya orqanı

akkreditasiyanı (7.7) həyata keçirən səlahiyyətli orqan

Tərifə dair qeyd 1: Akkreditasiya orqanının səlahiyyəti hökumətdən, dövlət orqanlarından, müqavilələrdən, bazar tərəfindən qəbul və ya sxem sahiblərindən qaynaqlana bilər.

4.8 uyğunluğun qiymətləndirilməsi sistemi

oxşar və ya əlaqəli uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemlərinin (4.9) idarə edilməsi üçün müəyyən edilmiş qaydalar və prosedurlar (5.2) toplusu

Tərifə dair qeyd 1: Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sistemi beynəlxalq, regional, milli, yerli və ya sənaye sektoru səviyyəsində işlədilər bilər.

4.9 uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemi

uyğunluğun qiymətləndirilməsi proqramı

uyğunluğu qiymətləndirilən obyektləri (4.2) təsvir edən, müəyyən edilmiş tələbləri (5.1) aydınlaşdıran və uyğunluğun qiymətləndirilməsini (4.1) həyata keçirmək üçün metodologiya təqdim edən qaydalar və prosedurlar (5.2) toplusu

Tərifə dair qeyd 1: Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemi uyğunluğun qiymətləndirilməsi sistemi (4.8) daxilində idarə edilə bilər.

Tərifə dair qeyd 2: Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemi beynəlxalq, regional, milli, yerli və ya sənaye sektoru səviyyəsində işlədilər bilər.

Tərifə dair qeyd 3: Sxem Əlavə A-da izah edilən uyğunluğun qiymətləndirilməsi funksiyalarının hamısını və ya bir hissəsini əhatə edə bilər.

4.10 çıxış imkanı

sxemə çıxış imkanı

ərizəçinin uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxeminə (4.9) əsasən bir orqan tərəfindən təmin edilən uyğunluğun qiymətləndirilməsi (4.1) xidmətini əldə etmək imkanı

4.11 iştirakçı

sistemdə iştirakçı sxemdə iştirakçı

uyğunluğun qiymətləndirilməsi sisteminin (4.8) və ya sxeminin (4.9) qayda və prosedurlarının (5.2) işlənilib hazırlanmasında, yenidən baxılmasında və ya təsdiqində iştirak etmədən həmin qayda və prosedurlara əsasən uyğunluğun qiymətləndirilməsi sistemini və ya sxemini tətbiq edən və ya işlədən şəxs və ya təşkilat

4.12 üzv

sistemin üzvü

sxemin üzvü

uyğunluğun qiymətləndirilməsi sisteminin (4.8) və ya sxeminin (4.9) qayda və prosedurlarının (5.2) işlənilib hazırlanmasında, yenidən baxılmasında və ya təsdiqində iştirak edən şəxs və ya təşkilat

4.13 sahib

sistemin sahibi sxemin sahibi

sistem sahibi

sxem sahibi

uyğunluğun qiymətləndirilməsi sisteminin (4.8) və ya uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxeminin (4.9) işlənilib hazırlanması və yenilənmiş vəziyyətdə saxlanması üçün məsul olan şəxs və ya təşkilat

Tərifə dair qeyd 1: Sxem sahibi sxemi (4.9) heç də hər zaman sxemin fəaliyyətində iştirak etmir.

Tərifə dair qeyd 2: Sistem sahibi və ya sxem sahibi uyğunluğu qiymətləndirən orqanın (4.6) özü, bir dövlət orqanı, ticarət assosiasiyası, uyğunluğu qiymətləndirən orqanlardan ibarət qrup və s. ola bilər.

5 ƏSAS ANLAYIŞLARLA ƏLAQƏLİ TERMİNLƏR

5.1 müəyyən edilmiş tələb

bəyan edilmiş ehtiyac və ya gözlənti

*Tərifə dair qeyd 1: Müəyyən edilmiş tələblər reqlament, standart və texniki **spesifikasiya** kimi normativ sənədlərdə ifadə edilə bilər.*

Tərifə dair qeyd 2: Müəyyən edilmiş tələblər təcridatlı və ya ümumi ola bilər.

5.2 prosedur

hər hansı bir fəaliyyəti və ya prosesi icra etmək üçün müəyyən edilmiş üsul

Tərifə dair qeyd 1: Bu kontekstdə proses, nəzərdə tutulan nəticəni vermək üçün mövcud məlumat və ya resurslardan istifadə edən qarşılıqlı əlaqəyə və təsirə malik fəaliyyətlər toplusu kimi müəyyən edilir.

[MƏNBƏ: ISO 9000:2015, 3.4.5, dəyişdirilmişdir — Tərifə dair ilkin qeyd Tərifə dair yeni qeydlə əvəz edilmişdir.]

5.3 qərəzsizlik

uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətinin nəticəsinə münasibətdə obyektivlik

Tərifə dair qeyd 1: Obyektivlik qərəzin və ya maraqlar toqquşmasının olmaması kimi başa düşülə bilər.

5.4 müstəqillik

hər hansı bir şəxsin və ya təşkilatın başqa bir şəxsin və ya təşkilatın nəzarətindən və ya səlahiyyətindən azad olması

NÜMUNƏ Uyğunluğu qiymətləndirən orqan (4.6) uyğunluğu qiymətləndirilən obyekt (4.2) kimi çıxış edən şəxsdən və ya uyğunluğu qiymətləndirilən obyekt (4.2) təmin edən təşkilatdan müstəqil ola bilər.

6 SEÇİM VƏ MÜƏYYƏNLƏŞDİRMƏ İLƏ ƏLAQƏLİ TERMİNLƏR

6.1 nümunəgötürmə

uyğunluğu qiymətləndirilən obyektə (4.2) bağlı materialların və ya məlumatların seçilməsi və/yaxud toplanması

Tərifə dair qeyd 1: Seçim prosedur, avtomatlaşdırılmış sistem, peşəkar mühakimə və s. əsasında ola bilər.

Tərifə dair qeyd 2: Seçim və toplanma eyni və ya fərqli şəxslər və ya təşkilatlar tərəfindən icra edilə bilər.

6.2 sınaq

uyğunluğu qiymətləndirilən obyektin (4.2) bir və ya bir neçə xüsusiyyətinin prosedura (5.2) uyğun olaraq müəyyənləşdirilməsi

Tərifə dair qeyd 1: Prosedur sınaq çərçivəsində nəticələrin dəqiqliyi və etibarlılığına töhfə olaraq dəyişənlərə nəzarət etmək üçün nəzərdə tutula bilər.

Tərifə dair qeyd 2: Sınağın nəticələri müəyyən edilmiş vahidlər və ya razılaştırılmış istinadlarla obyektiv müqayisə baxımından ifadə edilə bilər.

Tərifə dair qeyd 3: Sınaq məhsuluna sınaq nəticələri və müəyyən edilmiş tələblərin yerinə yetirilməsi ilə bağlı qeydlər (məsələn, fikirlər və izahlar) daxil ola bilər.

Tərifə dair qeyd 4: A.3.4-də sınaq (6.2) və təftiş (6.3) anlayışları haqqında əlavə məlumat təqdim edilir.

6.3 təftiş

uyğunluğu qiymətləndirilən obyektin (4.2) araşdırılması və onun müəyyən edilmiş tələblərə uyğunluğunun və ya peşəkar mühakimə əsasında ümumi tələblərə uyğunluğunun müəyyən edilməsi

Tərifə dair qeyd 1: Araşdırmaya ölçmələri və ya alətlərin nəticəsini əhatə edə bilən birbaşa və ya dolay müşahidələr daxil ola bilər.

Tərifə dair qeyd 2: Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemləri (4.9) və ya müqavilələr təftişi yalnız araşdırma kimi göstərə bilər.

Tərifə dair qeyd 3: A.3.4-də sınaq (6.2) və təftiş (6.3) anlayışları haqqında əlavə məlumat təqdim edilir.

6.4 audit

uyğunluğu qiymətləndirilən obyekt (4.2) haqqında müvafiq məlumatın əldə edilməsi və onun müəyyən edilmiş tələblərin (5.1) yerinə yetirilmə dərəcəsini obyektiv şəkildə müəyyənləşdirilmək üçün qiymətləndirilməsi prosesi

Tərifə dair qeyd 1: Müəyyən edilmiş tələblər müvafiq məlumatların əldə edilə bilməsi üçün audit keçirilməzdən qabaq müəyyən edilir.

Tərifə dair qeyd 2: Audit üçün obyekt nümunələrinə idarəetmə sistemləri, proseslər, məhsullar və xidmətlər daxildir.

Tərifə dair qeyd 3: Akkreditasiya məqsədləri üçün audit prosesi "qiymətləndirmə" adlanır.

6.5 validasiya

müəyyən edilmiş tələblərin (5.1) yerinə yetirildiyinə dair obyektiv sübutların təqdim edilməsi yolu ilə konkret nəzərdə tutulan istifadənin və ya tətbiqin əsaslılığının təsdiqi

Tərifə dair qeyd 1: Validasiya gələcəkdə nəzərdə tutulan istifadə ilə bağlı iddia ilə bəyan edilmiş məlumatı təsdiqləmək üçün iddialara tətbiq edilə bilər.

6.6 verifikasiya

müəyyən edilmiş tələblərin (5.1) yerinə yetirildiyinə dair obyektiv sübutun təqdim edilməsi yolu ilə doğruluğun təsdiqi

Tərifə dair qeyd 1: Verifikasiya artıq baş vermiş hadisələr və ya artıq əldə edilmiş nəticələrlə bağlı iddia ilə bəyan edilmiş məlumatı təsdiqləmək üçün iddialara tətbiq edilə bilər.

6.7 həmkar qiymətləndirməsi

bir orqanın müqavilə qrupuna (9.10) daxil olan digər orqanların və ya qrupa namizəd orqanların nümayəndələri tərəfindən, müəyyən edilmiş tələblər (5.1) əsasında qiymətləndirilməsi

Tərifə dair qeyd 1: "Namizədlər" ifadəsi yeni qrupun yaradıldığı və bu zaman qrupda heç bir orqanın olmaması vəziyyəti üçün daxil edilib.

Tərifə dair qeyd 2: "Həmkar qiymətləndirməsi" termini bəzən "həmkar dəyərləndirməsi" də adlanır.

7 BAXIŞ, QƏRAR VƏ ATTESTASIYA İLƏ ƏLAQƏLİ TERMİNLƏR

7.1 baxış

müəyyən edilmiş tələblərin (5.1) uyğunluğu müəyyənləşdirilən obyekt (4.2) tərəfindən yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar seçim və müəyyənləşdirmə fəaliyyətlərinin uyğunluğunun, adekvatlığının və effektivliyinin və bu fəaliyyətlərin nəticələrinin nəzərdən keçirilməsi

7.2 qərar

baxışın (7.1) nəticələrinə əsasən, müəyyən edilmiş tələblərin (5.1) yerinə yetirilməsinin nümayiş etdirildiyinə və ya etdirilmədiyinə dair gəlinən qənaət

7.3 attestasiya

müəyyən edilmiş tələblərin (5.1) yerinə yetirildiyinin nümayiş olunduğuna dair qərar (7.2) əsasında bəyannamənin verilməsi

Tərifə dair qeyd 1: Bu sənəddə "uyğunluq bəyannaməsi" kimi istinad edilən yekun bəyannamə göstərilən tələblərin yerinə yetirildiyinə təminat vermək üçün nəzərdə tutulur. Bu cür təminat özlüyündə müqavilə xarakterli və ya digər hüquqi zəmanətlər vermir.

Tərifə dair qeyd 2: Birinci tərəfin attestasiyası və üçüncü tərəfin attestasiyası bəyannamə (7.5), sertifikatlaşdırma (7.6) və akkreditasiya (7.7) terminləri ilə fərqləndirilir, lakin ikinci tərəfin attestasiyasına aid edilə bilən müvafiq termin yoxdur.

7.4 attestasiyanın tətbiq sahəsi

attestasiyanın (7.3) əhatə etdiyi uyğunluğu qiymətləndirilən obyektlərin (4.2) **aralığı** və ya xüsusiyyətləri

7.5 bəyannamə

birinci tərəfin attestasiyası (7.3)

7.6 sertifikatlaşdırma

akkreditasiya (7.7) istisna olmaqla, üçüncü tərəfin uyğunluğu qiymətləndirilən obyektlə (4.2) əlaqəli attestasiyası (7.3)

7.7 akkreditasiya

uyğunluğu qiymətləndirən orqanla (4.6) əlaqəli, onun səriştəsini, qərəzsizliyini (5.3) və konkret uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətlərinin həyata keçirilməsində ardıcıl fəaliyyətini rəsmi nümayiş etdirən üçüncü tərəfin attestasiyası (7.3)

8 MÜŞAHİDƏ İLƏ ƏLAQƏLİ TERMİNLƏR

8.1 müşahidə

uyğunluq bəyannaməsinin qüvvəsinin qorunması üçün əsas kimi uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətlərinin sistemli şəkildə təkrarlanması

8.2 dayandırma

uyğunluq bəyannaməsinin attestasiyanın müəyyən edilmiş tətbiq sahəsinin (7.4) bütün və ya bir hissəsi üzrə bəyannaməni təqdim edən orqan tərəfindən müvəqqəti olaraq məhdudlaşdırılması

NÜMUNƏ 1 Müəyyən edilmiş tələblər (5.1) artıq yerinə yetirilmədiyi üçün uyğunluq bəyannaməsini təqdim edən orqan bəyannamənin qüvvəsini dayandırır.

NÜMUNƏ 2 Uyğunluq bəyannaməsini təqdim edən orqanın müştərisi könüllü olaraq bəyannamənin qüvvəsinin dayandırılmasını istəyir.

NÜMUNƏ 3 Bu növ uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətinin həyata keçirilməsi müvəqqəti olaraq dayandırıldığı üçün uyğunluq bəyannaməsini təqdim edən orqan bəyannamənin qüvvəsini dayandırır.

8.3 gerigötürmə,ləğvetmə

uyğunluq bəyannaməsini təqdim edən orqan tərəfindən bəyannamənin ləğvi

NÜMUNƏ 1 Müəyyən edilmiş tələblər (5.1) artıq yerinə yetirilmədiyi üçün uyğunluq bəyannaməsini təqdim edən orqan bəyannaməni geri götürür.

NÜMUNƏ 2 Uyğunluq bəyannaməsini təqdim edən orqanın müştərisi könüllü olaraq bəyannamənin geri götürülməsini istəyir.

NÜMUNƏ 3 Bu növ uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətinin həyata keçirilməsi dayandırıldığı üçün uyğunluq bəyannaməsini təqdim edən orqan bəyannaməni geri götürür və ya başqasına ötürür.

8.4 müddətin başa çatması

müəyyən müddətdən sonra uyğunluq bəyannaməsinin qüvvədən düşməsi

8.5 bərpa

uyğunluq bəyannaməsinin qüvvəsinin bütövlükdə və ya qismən bərpası

8.6 apellyasiya

uyğunluğu qiymətləndirən orqan (4.6) və ya akkreditasiya orqanı (4.7) tərəfindən həmin obyektə bağlı qəbul edilən qərara (7.2) yenidən baxılması üçün uyğunluğun qiymətləndirilməsini təmin edən və ya uyğunluğu qiymətləndirilən obyekt (4.2) kimi çıxış edən şəxsin və ya təşkilatın həmin orqana müraciəti

8.7 şikayət

apellyasiyadan (8.6) fərqli olaraq, hər hansı bir şəxsin və ya təşkilatın ona cavab verməsi gözlənilən uyğunluğu qiymətləndirən orqana (4.6) və ya akkreditasiya orqanına (4.7) həmin orqanın fəaliyyəti ilə bağlı narazılığını ifadə etməsi

9 TİCARƏT VƏ TƏNZİMLƏMƏ İLƏ ƏLAQƏLİ TERMİNLƏR

9.1 təsdiq

bir məhsulun, xidmətin və ya prosesin bəyan edilmiş məqsədlər üçün və ya bəyan edilmiş şərtlərlə bazara çıxarılması və ya istifadə edilməsi üçün icazə

Tərifə dair qeyd 1: Təsdiq müəyyən edilmiş tələblərin yerinə yetirilməsi və ya müəyyən edilmiş prosedurların tamamlanması əsasında verilə bilər.

Tərifə dair qeyd 2: İcazə uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemi (4.9) kontekstində verilə bilər.

9.2 təyinat

uyğunluğu qiymətləndirən orqanın (4.6) müəyyən edilmiş uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətlərini həyata keçirməsi üçün dövlət tərəfindən verilən icazə

Tərifə dair qeyd 1: Təyinat bəzən "bildiriş" də adlanır.

9.3 təyin edən orqan

uyğunluğunu qiymətləndirən orqanlara (4.6) təyinat vermək və onların təyinatını (9.2) dayandırmaq və ya geri götürmək üçün hökumət daxilində yaradılan və ya hökumət tərəfindən səlahiyyətləndirilən təşkilat

9.4 ekvivalentlik

uyğunluğun qiymətləndirilməsinin nəticələrinin ekvivalentliyi müəyyən edilmiş eyni tələblər (5.1) üzrə uyğunluğun eyni səviyyədə təminatını təmin etmək üçün uyğunluğun qiymətləndirilməsinin müxtəlif nəticələrinin yetərliyi

Tərifə dair qeyd 1: "Uyğunluğun qiymətləndirilməsinin nəticəsi" dedikdə hər hansı uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti nəticəsində əldə edilən məhsul (məsələn, hesabat və ya sertifikat) nəzərdə tutulur və bura uyğunsuzluğun aşkarlanması da daxil ola bilər.

9.5 tanıma

uyğunluğun qiymətləndirilməsinin nəticəsinin tanınması başqa şəxs və ya təşkilat tərəfindən təqdim edilən uyğunluğun qiymətləndirilməsinin nəticəsinin etibarlılığının tanınması

Tərifə dair qeyd 1: "Uyğunluğun qiymətləndirilməsinin nəticəsi" dedikdə hər hansı uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti nəticəsində əldə edilən məhsul (məsələn, hesabat və ya sertifikat) nəzərdə tutulur və bura uyğunsuzluğun aşkarlanması da daxil ola bilər.

9.6 qəbul

uyğunluğun qiymətləndirilməsinin nəticəsinin qəbul edilməsi başqa bir şəxs və ya təşkilat tərəfindən təqdim edilən uyğunluğun qiymətləndirilməsinin nəticəsinin istifadə edilməsi

Tərifə dair qeyd 1: "Uyğunluğun qiymətləndirilməsinin nəticəsi" dedikdə hər hansı uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti nəticəsində əldə edilən məhsul (məsələn, hesabat və ya sertifikat) nəzərdə tutulur və bura uyğunsuzluğun aşkarlanması da daxil ola bilər.

9.7 birtərəfli razılaşma

bir tərəfin təqdim etdiyi uyğunluğun qiymətləndirilməsi nəticəsinin digər tərəf tərəfindən tanınması və ya qəbul edilməsi ilə bağlı razılaşma

Tərifə dair qeyd 1: "Uyğunluğun qiymətləndirilməsinin nəticəsi" dedikdə hər hansı uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti nəticəsində əldə edilən məhsul (məsələn, hesabat və ya sertifikat) nəzərdə tutulur və bura uyğunsuzluğun aşkarlanması da daxil ola bilər.

9.8 ikitərəfli razılaşma

iki tərəfin bir-birinin uyğunluğun qiymətləndirilməsi nəticələrini tanıması və ya qəbul etməsi ilə bağlı razılaşma

Tərifə dair qeyd 1: "Uyğunluğun qiymətləndirilməsinin nəticəsi" dedikdə hər hansı uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti nəticəsində əldə edilən məhsul (məsələn, hesabat və ya sertifikat) nəzərdə tutulur və bura uyğunsuzluğun aşkarlanması da daxil ola bilər.

9.9 çoxtərəfli razılaşma

ikidən çox tərəfin bir-birlərinin uyğunluğun qiymətləndirilməsi nəticələrini tanıması və ya qəbul etməsi ilə bağlı razılaşma

Tərifə dair qeyd 1: "Uyğunluğun qiymətləndirilməsinin nəticəsi" dedikdə hər hansı uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti nəticəsində əldə edilən məhsul (məsələn, hesabat və ya sertifikat) nəzərdə tutulur və bura uyğunsuzluğun aşkarlanması da daxil ola bilər.

9.10 müqavilə qrupu

razılaşmanın əsaslandığı müqaviləni imzalayan orqanlar

9.11 qarşılıqlılıq

iki tərəfin bir-biri qarşısında eyni hüquq və öhdəliklərinə malik olduğunu ehtiva edən əlaqə

Tərifə dair qeyd 1: **Qarşılıqlılıq** ikitərəfli qarşılıqlı əlaqələr şəbəkəsindən ibarət çoxtərəfli razılaşma (9.9) daxilində də mövcud ola bilər.

Tərifə dair qeyd 2: Tərəflərin hüquq və öhdəlikləri eyni olsa da, onlardan irəli gələn imkanlar fərqli ola bilər. Bu, tərəflər arasında qeyri-bərabər əlaqələrin yaranmasına səbəb ola bilər.

9.12 bərabər rəftar

oxşar bir vəziyyətdə, bir təchizatçının təqdim etdiyi məhsullara, xidmətlərə və ya proseslərə başqa bir təchizatçının təqdim etdiyi məhsullara, xidmətlərə və ya proseslərə nümayiş etdirilən rəftarla eyni dərəcədə əlverişli rəftarın nümayiş etdirilməsi

9.13 milli rəftar

oxşar bilən bir vəziyyətdə, başqa ölkələrdən gələn məhsullara, xidmətlərə və ya proseslərə milli mənşəli məhsullara, xidmətlərə və ya proseslərə nümayiş etdirilən rəftarla eyni dərəcədə əlverişli rəftarın nümayiş etdirilməsi

9.14 bərabər və milli rəftar

oxşar bir vəziyyətdə, başqa ölkələrdən gələn məhsullara, xidmətlərə və ya proseslərə milli mənşəli və ya başqa bir ölkədən gələn məhsullara, xidmətlərə və ya proseslərə nümayiş etdirilən rəftarla eyni dərəcədə əlverişli rəftarın nümayiş etdirilməsi

**Əlavə A
(informativ)****Uyğunluğun qiymətləndirilməsi prinsipləri**

A.1 Funksional yanaşma

A.1.1 Uyğunluğun qiymətləndirilməsi müəyyən edilmiş tələblərin yerinə yetirildiyini nümayiş etdirmək üçün bir ehtiyacı və ya tələbi ödəyən aşağıdakı 3 funksiyadan ibarətdir:

- seçim;
- müəyyənləşdirmə; və
- baxış, qərar və attestasiya.

Bu cür nümayiş etdirmə müəyyən edilmiş tələblərin yerinə yetirildiyinə dair iddialara əsaslılıq və ya etibarlılıq aşılacaq və istifadəçilərdə bu iddialara daha çox inam yarada bilər. Standartlar müəyyən bir vəziyyətdə nəyin tələb olunduğuna dair geniş bir konsensusu nümayiş etdirdikləri üçün onlar adətən müəyyən edilmiş tələb kimi istifadə edilir. Nəticədə, uyğunluğun qiymətləndirilməsinə adətən standartlarla əlaqəli fəaliyyət kimi baxılır.

A.1.2 Uyğunluğun qiymətləndirilməsi məhsullara, proseslərə, xidmətlərə, sistemlərə, təsisatlara, layihələrə, məlumatlara, tərtibatlara, materiallara, iddialara, şəxslərə və ya təşkilatlara, eləcə də uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətlərini həyata keçirən orqanlara tətbiq edilə bilər. Bu sənəd daxilində rahatlıq üçün "uyğunluğu qiymətləndirilən obyekt" ifadəsindən bütün bu predmetlərdən hər hansı birinə və ya hamısına birgə şəkildə istinad etmək üçün istifadə olunur.

A.1.3 Uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətlərinin müxtəlif növ istifadəçilərinin hər birinin özünəməxsus ehtiyacları var. Nəticədə, həyata keçirilən uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətlərinin növləri çox müxtəlifdir. Buna baxmayaraq, uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətlərinin bütün növləri Şəkil A.1-də göstəriləndiyi kimi eyni funksional yanaşmaya əməl edir.

A.1.4 Şəkil A.1-dəki Fiqur A uyğunluğun qiymətləndirilməsi funksiyasını təsvir edir. İstifadəçilərin ehtiyaclarına, müəyyən edilmiş tələblərin xarakterinə və cəlb edilən uyğunluğu qiymətləndirilən obyektə əsasən, hər bir funksiyadakı spesifik fəaliyyətlər uyğunluğun qiymətləndirilməsinin müxtəlif növlərində fərqli ola bilər.

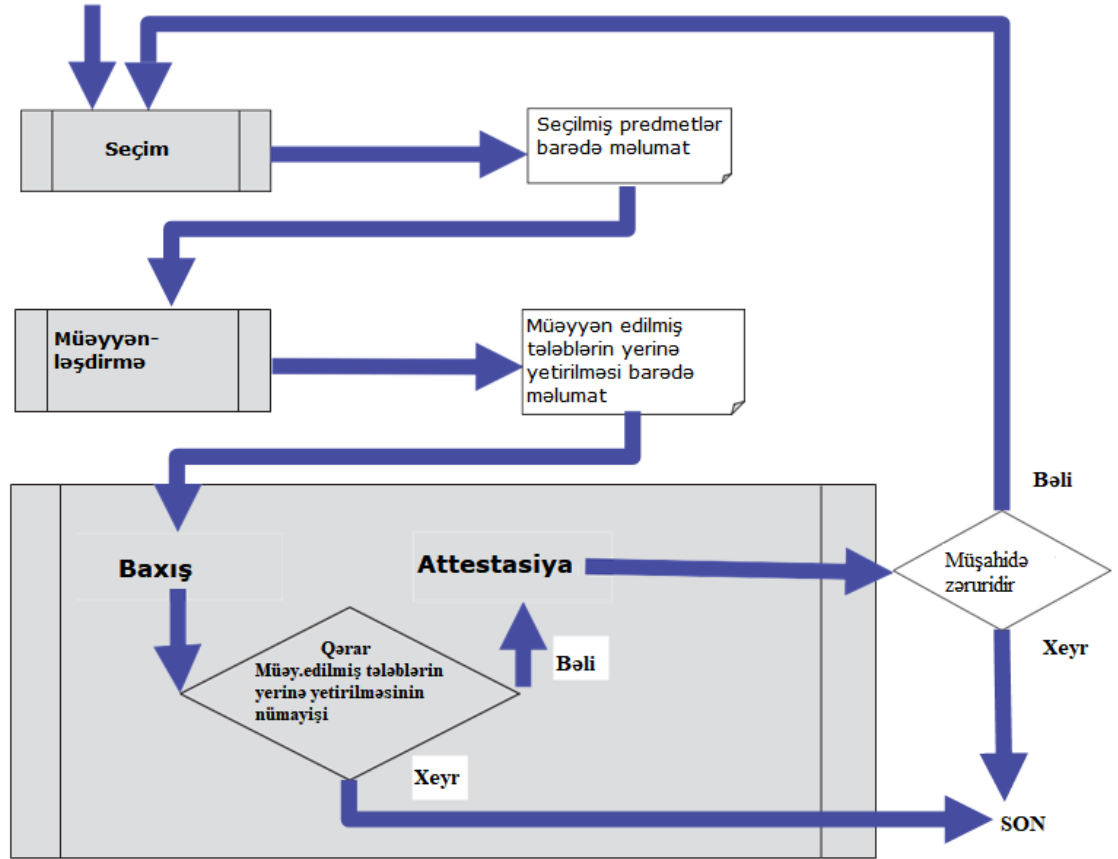
A.1.5 Şəkil A.1-dəki Fiqur B funksiyanın nəticəsini təsvir edir və özü növbəti funksiya üçün istifadə edilir. Nəticənin xarakteri həyata keçirilmiş spesifik fəaliyyətlərdən asılı olaraq dəyişir.

A.1.6 Şəkil A.1-dəki Fiqur C qərarı təsvir edir.

A.1.7 Uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətləri "birinci tərəf" (bax: 4.3), "ikinci tərəf" (bax: 4.4) və ya "üçüncü tərəf" (bax: 4.5) kimi səciyyələndirilə bilər. Ümumən, bu kateqoriyaların hər biri üçün aşağıdakılar doğrudur:

- uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyətləri müvafiq tərifdə müəyyən edilmiş şəxs və ya təşkilat növü tərəfindən idarə edilir və ya istiqamətləndirilir, və
- attestasiyanın əsaslandığı kritik qərar müvafiq tərifdə müəyyən edilmiş şəxs və ya təşkilat növü tərəfindən qəbul edilir.

MÜƏYYƏN EDİLMİŞ TƏLƏBLƏRİN YERİNƏ YETİRİLMƏSİNİ NÜMAYİŞ ETDİRMƏ ZƏRURƏTİ

Nişanlar

- Fiqur A uyğunluğun qiymətləndirilməsi funksiyası
- Fiqur B funksiyasının nəticəsi və ya növbəti funksiya haqqında məlumat
- Fiqur C qərar məqamı

Şəkil A.1 — Uyğunluğun qiymətləndirilməsinə funksional yanaşma

A.2 Seçim

A.2.1 Seçim, növbəti müəyyənləşdirmə funksiyası üçün tələb olunan bütün informasiya və məlumatları toplamaq və ya yaratmaq məqsədi daşıyan planlaşdırma və hazırlanma fəaliyyətlərindən ibarətdir. Seçim fəaliyyətləri say və mürəkkəblilik baxımından çox müxtəlifdir. Bəzi hallarda çox az seçim fəaliyyətinə ehtiyac ola bilər.

A.2.2 Uyğunluğu qiymətləndirilən obyektin seçilməsi ilə bağlı müəyyən amillərin nəzərdən keçirilməsi tələb oluna bilər. Çox vaxt obyekt çox sayda eyni predmet, davam edən istehsal, davamlı proses və ya sistem ola və ya bir çox məkanı əhatə edə bilər. Bu kimi hallarda reprezentativ nümunəgötürmə zəruri ola bilər. Məsələn, çirklənmə ilə bağlı tələblərin yerinə yetirildiyini sübut etmək üçün çay suyundan nümunəgötürmə planı böyük və əhəmiyyətli nümunəgötürmə fəaliyyətinə nümunə ola bilər. **Buna baxmayaraq, bəzən, məsələn, uyğunluğu qiymətləndirilən obyekt tək, fərdi bir məhsul olduqda, obyekt bütün bir əhali ola bilər.** Hətta bu kimi hallarda bütün obyektin tamı təmsil edən bir hissəsini seçmək üçün nümunəgötürmə zəruri ola bilər (məsələn, materialda zəifliyin müəyyənləşdirilməsi üçün körpünün kritik hissələrinin seçilməsi).

A.2.3 Müəyyən edilmiş tələblərin nəzərdən keçirilməsi də zəruri ola bilər. Əksər hallarda standart və ya əvvəlcədən hazırlanmış digər tələblər mövcud olur. Buna baxmayaraq, əvvəlcədən mövcud olan tələbləri uyğunluğu qiymətləndirilən spesifik obyektə tətbiq edərkən diqqətli olmaq lazımdır. Məsələn, polietilen borular üçün yazılmış standartı polipropilen borulara tətbiq edərkən ehtiyatlı olmaq zəruri ola bilər. Bəzi hallarda isə yalnız çox ümumi tələblər toplusu mövcud olur və qiymətləndirmənin istifadəçilər üçün faydalı və ya məqbul olması üçün onların genişləndirilməsi zəruri ola bilər. Məsələn, tənzimləyici dövlət orqanı məhsulların qəbul edilməz təhlükəsizlik riskləri **yaratacığını** tələb edə (ümumi tələb) və sertifikatlaşdırma orqanından ayrı-ayrı sertifikatlaşdırılmış məhsullar və ya məhsul növləri üçün dəqiq tələblər müəyyənləşdirməsini tələb edə bilər. Yaxud idarəetmə sistemi spesifik xidmət tələblərinin yerinə yetirilməsinə yönəldikdə, ümumi idarəetmə sisteminin tələbləri daha konkret olmalıdır.

A.2.4 Seçimə həmçinin, müəyyənləşdirmə fəaliyyətləri üçün istifadə olunacaq ən uyğun prosedurların (məsələn, sınaq üsulları və ya təftiş üsulları) seçilməsi də daxil ola bilər. Müəyyənləşdirmə fəaliyyətlərini həyata keçirmək üçün yeni və ya dəyişdirilmiş üsulların işlənilib hazırlanması zərurəti tez-tez meydana çıxır. Proseduru icra etmək üçün düzgün məkanı və düzgün şəraiti, yaxud şəxsləri seçmək zəruri ola bilər.

A.2.5 Son olaraq, müəyyən edilmiş tələblərin yerinə yetirildiyini effektiv şəkildə nümayiş etdirə bilmək üçün müəyyənləşdirmə fəaliyyətlərini düzgün qaydada həyata keçirmək məqsədilə əlavə informasiya tələb oluna bilər. Məsələn, laboratoriyanın akkreditasiyasının əhatə edəcəyi sınaqların əhatə dairəsi müvafiq müəyyənləşdirmə fəaliyyətləri həyata keçirilməzdən qabaq müəyyən edilməlidir. Yaxud, müvafiq müəyyənləşdirmə fəaliyyətlərini həyata keçirməzdən qabaq xidmətin təsviri tələb oluna bilər. Müəyyənləşdirmə fəaliyyəti, həmçinin yalnız məlumatların nəzərdən keçirilməsi də ola bilər və bu məlumatların müəyyənləşdirilməsi və toplanılması tələb oluna bilər. Məsələn, məhsulun istifadəsinə dair göstərişlərin və ya xəbərdarlıq işarələrinin bir nüsxəsi tələb oluna bilər.

A.2.6 Şəkil A.1-də bütün məlumatlar, nümunələr (əgər nümunəgötürmədən istifadə edilibsə), qərarlar və seçim funksiyasının digər nəticələri "seçilmiş predmet haqqında məlumat" kimi təqdim edilir.

A.3 Müəyyənləşdirmə

A.3.1 Müəyyənləşdirmə fəaliyyətləri, müəyyən edilmiş tələblərin, uyğunluğu qiymətləndirilən obyekt və ya onun nümunəsi tərəfindən yerinə yetirilməsi ilə bağlı tam məlumatın işlənilib hazırlanması məqsədilə həyata keçirilir. Müəyyənləşdirmə fəaliyyətlərinin bəzi növləri A.3.2 və A.3.3 bəndlərində təsvir edilir.

A.3.2 Yalnız müəyyənləşdirmə fəaliyyətinin növləri kimi təsvir edilən "sınaq" (bax: 6.2), "təftiş" (bax: 6.3), "audit" (bax: 6.4), "validasiya" (bax: 6.5), "verifikasiya" (bax: 6.6) və "həmkar qiymətləndirməsi" (bax: 6.7) terminləri göstərilən müəyyənləşdirmə fəaliyyətinin növlərinin daxil olduğu uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemlərini təsvir etmək üçün "sxem" ifadəsi ilə birlikdə istifadə edilə bilər. Beləliklə, "həmkar qiymətləndirməsi sxemi" uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemi olaraq, müəyyənləşdirmə fəaliyyəti kimi həmkar qiymətləndirməsini ehtiva edir.

A.3.3 Müxtəlif müəyyənləşdirmə fəaliyyətlərinin xüsusi adı və ya təyinatı yoxdur. Nümunə olaraq, bir layihələndirmənin və ya digər təsviredici məlumatın müəyyən edilmiş tələblər üzrə araşdırılmasını və ya təhlilini göstərmək olar. Uyğunluğun qiymətləndirilməsinin ayrı-ayrı tərkib sahələri (məsələn, sınaq, sertifikatlaşdırma, akkreditasiya) həmin tərkib sahəyə xas müəyyənləşdirmə fəaliyyətləri üçün müəyyən edilmiş terminlərə malik ola bilər. Bu sənəddə və ya praktikada bütün müəyyənləşdirmə fəaliyyətlərini əks etdirmək üçün istifadə edilən ümumi bir termin yoxdur.

A.3.4 "Sınaq" və "təftiş" (bax: 6.2 və 6.3) kimi səciyyələndirilən müəyyənləşdirmə fəaliyyətlərini aydın şəkildə başa düşmək üçün diqqətli olmaq lazımdır. Bu terminlər uzun müddət istifadə edildiyindən, onlar arasında oxşarlıqlar var. Eyni fəaliyyət bəziləri tərəfindən "sınaq", bəziləri tərəfindən isə "təftiş" kimi göstərilə bilər. Fəaliyyəti yerinə yetirən orqana hansı uyğunluq standartının tətbiq edilə biləcəyini müəyyənləşdirərkən fəaliyyət istifadəçisinin "sınaq" və ya "təftiş" ilə bağlı baxışı vacibdir.

A.3.5 Şəkil A.1-də müəyyənləşdirmə funksiyasının bütün nəticələri "müəyyən edilmiş tələblərin yerinə yetirilməsi haqqında məlumat" kimi təqdim edilir. Nəticə, müəyyənləşdirmə fəaliyyəti vasitəsilə yaradılmış bütün informasiyanın, eləcə də müəyyənləşdirmə funksiyası ilə bağlı bütün məlumatların birləşməsidir. Nəticə adətən baxış, qərar və attestasiya fəaliyyətlərinə kömək etmək məqsədilə strukturlaşdırılır.

A.4 Baxış, qərar və attestasiya

A.4.1 "Baxış" (bax: 7.1) uyğunluğu qiymətləndirilən obyektin müəyyən edilmiş tələbləri yerinə yetirməsinin etibarlı şəkildə nümayiş olunub-olunmaması ilə bağlı vacib "qərarı" (bax: 7.2) qəbul etməzdən qabaq yoxlamanın yekun mərhələsini təşkil edir. "Attestasiya" (bax: 7.3) bütün potensial istifadəçilərə hazır şəkildə əlçatan olan "bəyannamənin" təqdim edilməsi ilə nəticələnir. "Uyğunluq bəyannaməsi" müəyyən edilmiş tələblərin yerinə yetirilməsinin nümayiş olunduğunu yaymaq üçün istifadə olunan bütün vasitələri özündə ehtiva edən ümumi bir ifadədir.

A.4.2 Müəyyən edilmiş tələblərin yerinə yetirilməsi nümayiş olunmadıqda uyğunsuzluğun aşkarlanması barədə məlumat verilə bilər.

A.4.3 Yalnız attestasiyanın növləri kimi təsvir edilən "bəyannamə" (bax: 7.5), "sertifikatlaşdırma" (bax: 7.6) və "akkreditasiya" (bax: 7.7) terminləri son mərhələ kimi attestasiya fəaliyyətinin növünün göstərilədiyi uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemlərini təsvir etmək üçün "sxem" ilə birlikdə istifadə edilə bilər. Beləliklə, "sertifikatlaşdırma sxemi" seçimin, müəyyənləşdirmənin, baxışın, qərarın və nəhayət, sertifikatlaşdırmanın attestasiya fəaliyyəti kimi daxil olduğu uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemidir.

A.5 Müşahidə zərurəti

A.5.1 Uyğunluğun qiymətləndirilməsi attestasiya icra edildikdə başa çata bilər. Buna baxmayaraq, bəzi hallarda attestasiya nəticəsində təqdim edilən bəyannamənin qüvvəsini qoruyub saxlamaq üçün Şəkil A.1-də təsvir olunan funksiyaların müntəzəm şəkildə təkrarlanması zəruri ola bilər. Bu cür fəaliyyətlər istifadəçilərin ehtiyaclarına əsaslanır. Məsələn, uyğunluğu qiymətləndirilən obyekt zaman keçdikcə dəyişə və bu da onun müəyyən edilmiş tələbləri davamlı olaraq yerinə yetirməsinə təsir göstərə bilər. Yaxud məsələn, bir məhsul davamlı olaraq istehsal edildikdə və ya bir xidmət davamlı olaraq göstərildikdə istifadəçilər müəyyən edilmiş tələblərin yerinə yetirilməsinin davamlı olaraq nümayiş etdirilməsini tələb edə bilər.

A.5.2 Müşahidə çərçivəsində yerinə yetirilən fəaliyyətlər attestasiya nəticəsində təqdim edilən mövcud bəyannamənin qüvvəsinin qorunub saxlanması ehtiyacını qarşılamaq məqsədilə planlaşdırılır. Bu ehtiyacı qarşılamaq üçün müşahidənin hər təkrar icrası zaman ilkin qiymətləndirmənin tam təkrarlanması adətən tələb olunmur. Beləliklə,

müşahidə zamanı Şəkil A.1-dəki hər bir funksiyadakı fəaliyyətlər azaldıla və ya ilkin qiymətləndirmə zamanı həyata keçirilən fəaliyyətlərdən fərqli ola bilər.

A.5.3 Seçim fəaliyyətləri həm ilkin qiymətləndirmə, həm də müşahidə zamanı yerinə yetirilir. Buna baxmayaraq, müşahidə zamanı tamamilə fərqli seçimlər edilə bilər. Məsələn, ilkin qiymətləndirmə zamanı bir məhsul üçün sınaq seçilmiş ola bilər. Müşahidə zamanı məhsul nümunəsinin sınaqdan keçirilmiş orijinal nümunə ilə eyni olduğunu müəyyənləşdirmək üçün təftiş fəaliyyəti seçilə bilər. Əslində seçim fəaliyyəti zamanı edilən seçimlər əvvəl təkrarlanan müşahidələrdən əldə edilən informasiyaya və digər məlumatlara əsasən vaxtaşırı dəyişə bilər. Müəyyən edilmiş tələblərin faktiki icrası ilə bağlı bazar rəyinin nəzərdən keçirilməsi və ya davamlı risk təhlili müşahidə zamanı seçim fəaliyyətlərinə daxil ola bilər.

A.5.4 Müəyyən edilmiş tələblərlə bağlı seçimlər də fərqli ola bilər. Məsələn, hər hansı təkrarlanan müşahidədə müəyyən edilmiş tələblərin yalnız bir qrupunun seçilməsi mümkündür. Yaxud oxşar qaydada, müşahidə zamanı müəyyənləşdirmə fəaliyyətləri üçün uyğunluğu qiymətləndirilən obyektin yalnız bir hissəsinin seçilməsi mümkündür; məsələn, akkreditə olunmuş sertifikatlaşdırma orqanının yalnız bir hissəsinin müşahidə zamanı qiymətləndirilməsi mümkündür.

A.5.5 Yuxarıda da qeyd olunduğu kimi, seçim fəaliyyətində edilən müxtəlif seçimlər müşahidə məqsədləri üçün müxtəlif müəyyənləşdirmə fəaliyyətlərinə gətirib çıxara bilər. Lakin həm ilkin qiymətləndirmə, həm də müşahidə zamanı seçimin nəticəsi müəyyənləşdirmə fəaliyyətlərini və onların necə yerinə yetiriləcəyini müəyyən edir.

A.5.6 Baxış, qərar və attestasiya funksiyası həm ilkin qiymətləndirmə, həm də müşahidə zamanı istifadə edilə bilər. Müşahidə zamanı Şəkil A.1-də təqdim edilən bütün məlumat və nəticələrin təhlili attestasiya nəticəsində təqdim edilən bəyannamənin qüvvədə qalmağa davam edib-etməyəcəyi barədə qərarın qəbuluna gətirib çıxarır. Əksər hallarda, bəyannamə qüvvədə qalmağa davam etdikdə heç bir xüsusi tədbir görülmür. Digər hallarda, məsələn, attestasiyanın tətbiq sahəsi genişləndikdə yeni uyğunluq bəyannaməsi təqdim edilə bilər.

A.5.7 Uyğunluq bəyannaməsinin artıq qüvvədə olmamasına, məsələn, attestasiyanın tətbiq sahəsinin daraldılmasına və ya bəyannamənin qüvvəsinin dayandırılmasına və ya bəyannamənin geri götürülməsinə dair qərar qəbul edildikdə istifadəçilərə məsləhət vermək üçün müvafiq fəaliyyətlərin yerinə yetirilməsi zəruridir.

Əlavə B

(informativ)

Digər standartlarda müəyyən edilmiş əlaqəli terminlər**B.1 Digər uyğunluğun qiymətləndirilməsi standartlarında müəyyən edilmiş əlaqəli terminlər**

qabiliyyət	ISO/IEC TS 17027
xüsusi ehtiyacların qarşılınması	ISO/IEC TS 17027
akkreditasiya fəaliyyəti	ISO/IEC 17011
akkreditasiya orqanının loqosu	ISO/IEC 17011
akkreditasiya orqanının heyəti	ISO/IEC 17011
akkreditasiya qərarı	ISO/IEC 17011
akkreditasiya prosesi	ISO/IEC 17011
akkreditasiya sxemi	ISO/IEC 17011
akkreditasiya simvolu	ISO/IEC 17011
araşdırmaların mənfi təsiri	ISO/IEC TS 17027
ərizəçi	ISO/IEC 17024, ISO/IEC TS 17027, ISO/IEC 17040
şəxslərin təsdiqi	ISO/IEC TS 17027
qiymətləndirmə	ISO/IEC 17024, ISO/IEC TS 17027, ISO/IEC 17011
qiymətləndirmə planı	ISO/IEC 17011
qiymətləndirmə proqramı	ISO/IEC 17011
qiymətləndirmə üsulu	ISO/IEC 17011
qiymətləndirici	ISO/IEC 17011
təyin edilmiş dəyər	ISO/IEC 17043
əlamət	ISO/IEC TS 17027
audit vaxtı	ISO/IEC 17021-1, ISO/IEC TS 17023
auditor	ISO/IEC 17021-1, ISO/IEC TS 17021-4
qərəz	ISO/IEC TS 17027
namizəd	ISO/IEC 17024, ISO/IEC TS 17027
şəxslərin kateqoriyası	ISO/IEC TS 17027
sertifikat	ISO/IEC 17024, ISO/IEC TS 17027
sertifikat sahibi	ISO/IEC TS 17027
sertifikatlaşdırma auditı	ISO/IEC 17021-1

sertifikatlaşdırma orqanı	ISO/IEC TS 17027, ISO/IEC 17065
sertifikatlaşdırma nişanı	ISO/IEC TS 17027
sertifikatlaşdırma prosesi	ISO/IEC 17024, ISO/IEC TS 17027,
sertifikatlaşdırma tələbləri	ISO/IEC TS 17027, ISO/IEC 17065
sertifikatlaşdırma sxemi	ISO/IEC 17021-1, ISO/IEC TS 17023, ISO/IEC 17024,
sertifikatlaşdırma sistemi	ISO/IEC TS 17027 ISO/IEC 17065
sertifikatlaşdırılmış müştəri	ISO/IEC 17021-1
sertifikatlaşdırılmış şəxs	ISO/IEC TS 17027
sifarişçi	ISO/IEC 17021-1, ISO/IEC 17043, ISO/IEC 17065
sifarişçi təşkilat	ISO/IEC TS 17023
səriştə	ISO/IEC 17021-1, ISO/IEC TS 17021-4, ISO/IEC 17024, ISO/IEC TS 17027
davranış qaydaları	ISO/IEC TS 17027
praktiki qaydalar	ISO/IEC TS 17027
fasiləsiz peşəkar inkişaf/təhsil	ISO/IEC TS 17027
uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti məsləhətçilik	ISO/IEC 17011
koordinator	ISO/IEC 17023 ISO/IEC 17043
etimadnamə	ISO/IEC TS 17027
etimadın təsdiq olunması	ISO/IEC TS 17027
meyar əsasında keçid qiyməti	ISO/IEC TS 17027
meyar əsasında kəsilmə balı	ISO/IEC TS 17027
müştəri	ISO/IEC TR 17028, ISO/IEC 17043
qərar qəbul etmə qaydası	ISO/IEC 17025
şəxslərin təyinatı	ISO/IEC TS 17027
diaqnostik bal hesabatı	ISO/IEC TS 17027
çətinlik indeksi	ISO/IEC TS 17027
idarəetmə sisteminin sertifikatlaşdırma auditlərinin müddəti	ISO/IEC 17021-1, ISO/IEC TS 17023
elektron qiymətləndirmə	ISO/IEC TS 17027
meyarlara uyğunluq	ISO/IEC TS 17027

AZS ISO 17000:2023

imtahanların bərabərləşdirilməsi	ISO/IEC TS 17027
sertifikatlaşdırma nəticələrinin ekvivalentliyi	ISO/IEC TS 17027
qiymətləndirmə	ISO/IEC 17065
imtahan (kompüter əsaslı imtahan, meyara əsaslanan imtahan, normaya əsaslanan imtahan, standartlaşdırılmış imtahan)	ISO/IEC 17024, ISO/IEC TS 17027
imtahanın uyğunlaşdırılması	ISO/IEC TS 17027
imtahanın aparılması	ISO/IEC TS 17027
imtahan planı	ISO/IEC TS 17027
imtahan kitabçası	ISO/IEC TS 17027
imtahanın dəyişdirilməsi	ISO/IEC TS 17027
imtahan təhlükəsizliyi	ISO/IEC TS 17027
imtahan rəhbəri	ISO/IEC 17024, ISO/IEC TS 17027
imtahan rəhbərinin etibarlılığı (qiymətləndiricilərarası etibarlılıq, qiymətləndiricilərarası razılaşma)	ISO/IEC TS 17027
akkreditasiyanın uzadılması	ISO/IEC 17011
ədalətlik	ISO/IEC 17024, ISO/IEC TS 17027
akkreditasiyanın uyğunlaşdırıla bilən tətbiq sahəsi	ISO/IEC 17011
akkreditasiyanın təqdim edilməsi	ISO/IEC 17011
bələdçi	ISO/IEC 17021-1
təftiş orqanı	ISO/IEC 17020
təftiş sxemi	ISO/IEC 17020
təftiş sistemi	ISO/IEC 17020
maraqlı tərəf	ISO/IEC 17011, ISO/IEC TS 17021-4, ISO/IEC 17024
laboratoriyalararası müqayisə	ISO/IEC 17025, ISO/IEC 17013
laboratoriyadaxili müqayisə	ISO/IEC 17025
nəzarətçi	ISO/IEC 17024, ISO/IEC TS 17027
üçüncü tərəfin uyğunluq nişanını təqdim edən orqan	ISO/IEC 17030
bənd	ISO/IEC TS 17027
işin təhlili	ISO/IEC TS 17027
bilik	ISO/IEC TS 17027

laboratoriya	ISO/IEC 17025
təlim nəticələri	ISO/IEC TS 17027
lisenziya/lisenziyalaşdırma	ISO/IEC TS 17027
akkreditasiyanın saxlanması	ISO/IEC 17011
əhəmiyyətli uyğunsuzluq	ISO/IEC 17021-1
idarəetmə sistemi ilə bağlı məsləhətləşmə	ISO/IEC 17021-1
kiçik uyğunsuzluq	ISO/IEC 17021-1
monitorinq	ISO/IEC TS 17021-4, ISO/IEC TS 17027
uyğunsuzluq	ISO/IEC 17021-1
müşahidəçi	ISO/IEC 17021-1
təşkilat	ISO/IEC TS 17021-4
kənarçıxma	ISO/IEC 17043
üçüncü tərəf uyğunluq nişanının sahibi	ISO/IEC 17030
keçid qiyməti/kəsilmə balı/keçid balı	ISO/IEC TS 17027
daimi sahə	ISO/IEC TS 17023
personal	ISO/IEC 17024, ISO/IEC TS 17027
proses	ISO/IEC 17065
məhsulla bağlı tələb	ISO/IEC 17065
<istinad materialının> istehsalı	ISO-nun 30 sayılı Təlimatı
səriştəlilik sınağı predmeti	ISO/IEC 17043
səriştəlilik sınağı	ISO/IEC 17025, ISO/IEC 17043
səriştəlilik sınağının təşkilatçısı	ISO/IEC 17043
səriştəlilik sınağı sessiyası	ISO/IEC 17043
səriştəlilik sınağı sxemi	ISO/IEC 17043
proqram sahibi	ISO/IEC 17024, ISO/IEC 17029, ISO/IEC 17065
psixometriya	ISO/IEC TS 17027
kvalifikasiya	ISO/IEC 17024, ISO/IEC TS 17027
yenidən qiymətləndirmə	ISO/IEC 17011
yenidən sertifikatlaşdırma	ISO/IEC TS 17027
akkreditasiyanın tətbiq sahəsinin reyestr	ISO/IEC 17011
istinad materialı	ISO/IEC TS 17027
	ISO 17034

AZS ISO 17000:2023

istinad materialı istehsalçısı	ISO 17034
qeydiyyat	ISO/IEC TS 17027
etibarlılıq	ISO/IEC 17024, ISO/IEC TS 17027
məsafədən qiymətləndirmə	ISO/IEC 17011
əsaslı statistik metod	ISO/IEC 17043
akkreditasiyanın tətbiq sahəsi	ISO/IEC 17011
sertifikatlaşdırmanın tətbiq sahəsi	ISO/IEC TS 17027, ISO/IEC 17065
sertifikatlaşdırma sxeminin tətbiq sahəsi	ISO/IEC TS 17027
validasiyanın tətbiq sahəsi	ISO/IEC 17029
verifikasiyanın tətbiq sahəsi	ISO/IEC 17029
bal hesabatı	ISO/IEC TS 17027
müstəqil bəyannamə	ISO/IEC TS 17027
özünü dəyərləndirmə/özünü qiymətləndirmə	ISO/IEC TS 17027
bacarıq	ISO/IEC TS 17027
səriştəliliyin qiymətləndirilməsi üzrə standart	ISO/IEC 17043
kənaraçıxma	
subpodratçı	ISO/IEC 17043
təchizat zənciri	ISO/IEC TS 17021-4
akkreditasiyanın müvəqqəti dayandırılması	ISO/IEC 17011
dayanıqlı inkişaf	ISO/IEC TS 17021-4
qrup rəhbəri	ISO/IEC 17011
texniki sahə	ISO/IEC 17021-1
texniki ekspert	ISO/IEC 17011, ISO/IEC 17021-1
müvəqqəti sahə	ISO/IEC TS 17023
üçüncü tərəfin uyğunluq nişanı	ISO/IEC 17030
təlim	ISO/IEC TS 17027
validasiya orqanı	ISO/IEC 17029
validasiya bəyannaməsi	ISO/IEC 17029
validasiya proqramı	ISO/IEC 17029
qüvvəlilik	ISO/IEC TS 17027
verifikasiya orqanı	ISO/IEC 17029

verifikasiya bəyannaməsi	ISO/IEC 17029
verifikasiya proqramı	ISO/IEC 17029
akkreditasiyanın geri götürülməsi	ISO/IEC 17011
şahidlik	ISO/IEC 17011

Uyğunluğun qiymətləndirilməsi standartlarından başqa standartlarda müəyyən edilmiş əlaqəli terminlər

audit sübutu	ISO 19011, ISO 9000
kalibrlemə	ISO/IEC Təlimatı 99
qabiliyyət	ISO 9000
xüsusiyyət	ISO 9000
əməletmə	ISO 19600
uyğunluq	MSS üzrə əsas tərif 1
davamlı təkmilləşmə	MSS üzrə əsas tərif 1
təshihedici tədbir	MSS üzrə əsas tərif 1
sənəd	ISO 9000
sənədləşdirilmiş informasiya	MSS üzrə əsas tərif 1
effektivlik	MSS üzrə əsas tərif 1
imtahan	ISO 15189
alət	ISO/IEC Təlimatı 99
informasiya	ISO 9000
idarəetmə sistemi	MSS üzrə əsas tərif 1
ölçmə	ISO/IEC Təlimatı 99
ölçmənin qeyri-müəyyənliyi	ISO/IEC Təlimatı 99
metroloji standart	ISO/IEC Təlimatı 99
metroloji izləmə imkanı	ISO/IEC Təlimatı 99
normativ sənəd	ISO/IEC Təlimatı 2
məqsəd	MSS üzrə əsas tərif 1
təşkilat	ISO 9000
fəaliyyət səmərəliliyi	MSS üzrə əsas tərif 1
siyasət	MSS üzrə əsas tərif 1

AZS ISO 17000:2023

proses	ISO 9000
məhsul	ISO 9000
risk	MSS üzrə əsas tərif 1
tələb	MSS üzrə əsas tərif 1
xidmət	ISO 9000
spesifikasiya	ISO 9000
standart (norma)	ISO/IEC Təlimatı 2
təchizatçı	ISO 9000
sistem	ISO 9000
ali rəhbərlik	MSS üzrə əsas tərif 1
A tipli MSS	ISO/IEC Direktivləri, I hissə
B tipli MSS	ISO/IEC Direktivləri, II hissə

1 ISO-nun İdarəetmə Sistemi Standartları (MSS) yüksək səviyyəli struktura malikdir. Bu strukturda əsas mətnlər eynidir və əsas təriflərlə müşayiət olunan ümumi terminlər daxildir.

ƏDƏBİYYAT

- [1] ISO 3534 (bütün hissələr), Statistika — Lüğət və işarələr
- [2] ISO 9000:2015, Keyfiyyəti idarəetmə sistemləri — Əsaslar və lüğət
- [3] ISO 15189, Tibbi laboratoriyalar — Keyfiyyət və səriştə ilə bağlı tələblər
- [4] ISO/IEC 17011, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — Uyğunluğu qiymətləndirən orqanları akkreditasiya edən akkreditasiya orqanları ilə bağlı tələblər
- [5] ISO/IEC 17020, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — Təftiş aparən müxtəlif növ orqanların fəaliyyəti ilə bağlı tələblər
- [6] ISO/IEC 17021-1, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — İdarəetmə sistemlərinin auditini və sertifikatlaşdırılmasını həyata keçirən orqanlarla bağlı tələblər — 1-ci hissə: Tələblər
- [7] ISO/IEC TS 17021-4, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — İdarəetmə sistemlərinin auditini və sertifikatlaşdırılmasını həyata keçirən orqanlara tələblər — 4-cü hissə: Hadisələrin dayanıqlılığının idarə edilməsi sistemləri üzrə səriştə ilə bağlı tələblər
- [8] ISO/IEC TS 17023, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — İdarəetmə sistemlərinin sertifikatlaşdırma auditlərinin müddətinin müəyyənləşdirilməsinə dair təlimatlar
- [9] ISO/IEC 17024, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — Şəxslərin sertifikatlaşdırılmasını həyata keçirən orqanlara aid ümumi tələblər
- [10] ISO/IEC 17025, Sınaq və kalibrlemə laboratoriyalarının səriştəsi ilə bağlı ümumi tələblər
- [11] ISO/IEC TS 17027, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — Şəxslərin sertifikatlaşdırılmasına cəlb edilən şəxslərin səriştəsi ilə bağlı lüğət
- [12] ISO/IEC TR 17028, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — Xidmətlər üzrə sertifikatlaşdırma sxeminin təlimatları və nümunələri
- [13] ISO/IEC 17029, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — Validasiya və verifikasiya orqanları üçün ümumi prinsip və tələblər
- [14] ISO/IEC 17030, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — Üçüncü tərəfin uyğunluq nişanları ilə bağlı ümumi tələblər
- [15] ISO 17034, İstinad materialı istehsalçıların səriştəsi ilə bağlı ümumi tələblər
- [16] ISO/IEC 17040, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — Uyğunluğu qiymətləndirən orqanların və akkreditasiya orqanlarının həmkar qiymətləndirməsi ilə bağlı ümumi tələblər
- [17] ISO/IEC 17043, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — Səriştəlilik sınağı ilə bağlı ümumi tələblər
- [18] ISO/IEC 17050-1, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — Təchizatçının uyğunluq bəyannaməsi — 1-ci hissə: Ümumi tələblər
- [19] ISO/IEC 17065, Uyğunluğun qiymətləndirilməsi — Məhsulları, prosesləri və xidmətləri sertifikatlaşdırən orqanlarla bağlı tələblər
- [20] ISO 19011, İdarəetmə sistemlərinin təftişi üzrə qaydalar
- [21] ISO 19600, Əmələtmənin idarə edilməsi sistemləri — Qaydalar
- [22] ISO/IEC Təlimatı 2, Standartlaşdırma və əlaqəli fəaliyyətlər — Ümumi lüğət
- [23] ISO Təlimatı 30, İstinad materialları — Seçilmiş terminlər və təriflər

[24] ISO/IEC Təlimatı 99, Beynəlxalq metrologiya lüğəti — Əsas və ümumi anlayışlar və əlaqəli terminlər (BML)

[25] Lüğət, Ticarətə Texniki Maneələr Sazişi: https://www.wto.org/english/thewto_e/glossary_e/glossary_e.htm

ICS 01.040.03; 03.120.20

Əsas sözlər: Uyğunluğun qiymətləndirilməsi, uyğunluğu qiymətləndirilən obyekt,

uyğunluğun qiymətləndirilməsi sistemi, nümunəgötürmə, sınaq, təftiş, audit, sertifikatlaşdırma, milli rəftar, bərabər rəftar,

Rəsmi nəşr
“Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu”
Publik hüquqi şəxs

**AZS ISO 17000:2020
Uyğunluğun qiymətləndirilməsi —
Lüğət və ümumi prinsiplər**